

Remissvar Byggmaterialindustrierna – Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö

Byggmaterialindustrierna tackar för möjligheten att inkomma med kommentarer på remiss *Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö*. Framtagandet av de nya förenklade byggreglerna innebär en stor förändring för sektorn i och med att regelverket i huvudsak utformas som funktionskrav. Detta ger samhällsbyggnadssektorn utökade möjligheter och större ansvar för att utveckla byggandet. Samtidigt läggs ett stort ansvar på sektorn att utarbeta branschstandarder som omhändertar funktionskraven och metoder för verifiering av kraven.

Generella kommentarer

Byggmaterialindustrierna konstaterar att Boverkets föreslagna regler för *föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö* har en minskad detaljeringsgrad och att de funktionskrav som nu anges ger förutsättningar för sektorn att arbeta med nya innovativa lösningar. Byggmaterialindustrierna är positiva till att omarbetningen av regelverket möjliggör för branschen att ta ett ökat ansvar för kvaliteten och ökade möjligheter till innovation och anpassningar utifrån marknadens behov. Samtidigt ser Byggmaterialindustrierna risker med att tillämpningen av reglerna kan komma att variera och att det, i alla fall inledningsvis, kan råda en stor osäkerhet hur reglerna ska tillämpas och verifieras.

I och med att de reviderade byggreglerna innebär en stor förändring för sektorn där sektorn ska tillse att funktionskraven hanteras, genom överenskomna branschstandarder och verifieringsmetoder, är det centralt att tillräcklig tid ges för sektorn att få huvuddelen av detta på plats tills regelverken ska tillämpas skarpt. Den föreslagna implementeringstiden på ett år är för snäv för att sektorn och kommunerna ska hinna utbildas och hitta formen för det nya arbetssättet tillsammans. Även andra aktörer, såsom till exempel SIS, behöver hinna sätta former och bemanna kommittéer osv. Den av Boverket föreslagna implementeringstid på ett år är allt för snäv med tanke på ovanstående. Byggmaterialindustrierna anser därför att implementeringstiden behöver förlängas till minst två år.

På EU-nivå pågår flera lagstiftningsprocesser som påverkar byggandet i Sverige, inte minst Byggproduktförordningen (CPR) men även Ecodesign for Sustainable Products regulation (ESPR) och Dricksvattendirektivet (DWD). Dessa kan alla komma att påverka de svenska byggreglerna. Avseende byggreglerna i kapitlet om energihushållning har remissen skjutits fram till nästa år för att invänta fastställande av Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) och Energieffektiviseringsdirektivet (EED). Eftersom de andra kommande regelverken, CPR, ESPR och DWD, tas fram parallellt med de nya byggreglerna önskar Byggmaterialindustrierna ett förtydligande av hur kommande relevanta krav i dessa regelverk är tänkta att omhändertas av byggreglerna.

Boverket har aviserat att vägledningarna kommer att presenteras samtidigt med att regelverket träder i kraft i juli 2024. Byggmaterialindustrierna önskar ett förtydligande från Boverket om vad vägledningarna är tänkta att omfatta avseende frågeställningar och nivå på information. Detta för att sektorn redan nu ska kunna identifiera vad som behöver omhändertas av sektorn. Det är viktigt att

vägledningarna hamnar på rätt nivå så att de inte riskerar att bli för detaljerade och på så vis minska den flexibilitet som regelverket är satt att ge. Samtidigt behövs vägledning i ett antal frågor. Det behövs bland annat vägledning om hur tolkning ska ske av begrepp som *Acceptabelt* och *Oacceptabelt*, vilka används frekvent i regelverket, hur riskbedömningar ska genomföras samt vad som avses med en *Mindre avvikelse*. Byggmaterialindustrierna föreslår att vägledningarna tas fram i nära dialog med sektorn, för att omhänderta de frågor där sektorn ser att förtydligande från myndigheten behövs.

I och med de nya reglerna läggs det på samhällsbyggnadssektorn att ta fram metoder för att verifiera att krav är uppfyllda. Det riskerar att leda till att det även fortsatt kommer att vara upp till enskilda byggnadsnämnder att avgöra om Boverkets krav är uppfyllda eller ej. Detta är ett problem som redan finns idag och som knappast kommer att förbättras i och med de nya reglerna. Byggmaterialindustrierna gör här samma bedömning som Byggföretagen om att det behövs en samordnande funktion med mandat, ackreditering eller liknande som kan ge nationellt godkännande för verifieringsmetoder för funktionskrav och med uppgift att övervaka att nationell likriktning av byggnadsnämnders bedömningar uppnås och att motstridiga lokala tolkningar inte tillämpas.

Dagens allmänna råd är tillgängliga utan kostnad och tillgängliga för alla medan det inte är fallet när det gäller standarder. För att alla aktörer i sektorn ska kunna ta del av gemensamt överenskomna verifieringsmetoder behöver SIS-standarder och andra överenskomna dokument framöver vara tillgängliga utan kostnad.

Enligt det ursprungliga regeringsuppdraget och Boverkets slutrapport för regeringsuppdraget ska reglerna enligt den nya regelmodellen vara uppbyggda för att vara bättre anpassade till digital tillämpning. Det pågår ett stort arbete i sektorn med att digitalisera produkt- och miljöinformation. Det är viktigt att digitaliseringen av byggregler görs så att de blir maskintolkningsbara för att möjliggöra automatisk regelkontroll och effektivare informationsutbyte. Byggmaterialindustrierna kan i remissen inte se hur detta har omhändertagits och önskar ett förtydligande om hur detta är tänkt att hanteras.

Byggmaterialindustrierna presenterar nedan mer specifika kommentarer på remissen.

Kommentarer på specifika delar av remissen

AVDELNING II. UPPFÖRANDE AV NYA BYGGNADER

Kap 3. Luft

6 § *Byggnader ska vara utformade så att rum alltid kan ha kontinuerlig luftväxling. Luftväxlingen ska föra bort föroreningar så att luftkvaliteten blir acceptabel för den avsedda användningen. Luftväxlingen ska vara anpassad till utomhusluftens kvalitet, behov av kylning, föroreningar från byggnaden och föroreningar från den avsedda användningen av bostäder och lokaler i byggnaden.*

Kommentar: Det är positivt att behovet av kylning är adderat.

7 § Bostäder ska vara utformade så att de kan ha ett tilluftsflöde enligt nedanstående formel, där A anger bostadens boarea uttryckt i kvadratmeter. $q_{\text{tilluft}} \geq 4 * A^{0,55}$ [l/s] Kravet behöver inte uppfyllas om det kan visas att ett lägre tilluftsflöde är tillräckligt för att uppfylla kravet i 2 § med hänsyn till avsedd användning, förekommande föroreningar och teknisk lösning

Kommentar: Formeln beaktar flera variabler (till exempel personlast, emissioner och fukt) och tar hänsyn till bostadens storlek vilket är positivt. Formeln kommer att leda till ökade krav på luftflöden mot dagens regelverk vilket förbättrar komforten för brukarna och folkhälsan. Byggmaterialindustrierna tolkar regelverket som att luftflödena inte kommer att öka nämnvärt i specifikt små och större bostäder, jämfört med dagens praxis och regelverk. För bostäder däremellan kommer däremot kraven på luftflöden att öka vilket kan leda till ökade kostnader och ökad energianvändning (fläktar och uppvärmning av luft). Teknikutveckling och innovation kan minska kostnaderna successivt.

6 kap. Termisk komfort

2 § Förslag till ny skrivning: Acceptabel termisk komfort ska kunna upprätthållas vid avsedd användning och normala yttre termiska klimatlaster under byggnadernas livslängd. I bostäder, vårdlokaler, rum för undervisning ska en operativ temperatur på lägst 24,0 °C och högst 26,0 °C kunna upprätthållas i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt.

Kommentar: Med tanke på att det angivna temperaturintervallet framför allt är satt utifrån komforten för den sårbara delen av befolkningen bör även vårdlokaler och rum för undervisning omfattas av kraven. Det är bra att byggnader dimensioneras för lång och flexibel användning och med hänsyn till ett förväntat varmare framtida klimat. Samtidigt kan kraven riskera att system överdimensioneras och att de drivs utanför sitt optimala spann och därmed opererar ineffektivt, vilket kommer att driva kostnader. Kraven ska klaras parallellt med kommande energikrav på EU-nivå vilket innebär att kraven på byggnader, gällande både energikrav och operativa krav, är högt ställda. Detta kommer sammantaget att driva kostnader. Innan en så stor förändring som nu föreslås genomförs behöver en konsekvensbedömning göras av kostnaderna som denna förändring innebär.

Nuvarande regelverk har fungerat bra och ett alternativ skulle, i stället för att ändra nivåerna generellt, kunna vara att göra anpassningar utifrån behov.

3 § Bostäder, vårdlokaler samt rum för undervisning eller annan pedagogisk verksamhet inom skolväsendet ska vara projekterade och utförda så att människor som vistas där inte vid avsedd användning utsätts för sådan värmepåverkan eller köldpåverkan att de inte kan upprätthålla sin normala kroppstemperatur.

Kommentar: Uttrycket "normal kroppstemperatur" är inte ett vedertaget begrepp. Ett mer lämpligt begrepp vore värme- och köldstress som används av Boverket och Folkhälsomyndigheten. Om begreppet kvarstår i regelverket behöver det definieras och tydliggöras i vägledning om vad som ska anses påverka normal kroppstemperatur. Det är inte rimligt att sektorn ska ta fram denna definition.

7 kap. Fuktsäkerhet

Kommentar: Generellt är kraven bra formulerade men vokabulären har bytts ut. Tidigare använda begrepp såsom kritiskt fuktillstånd, finns i handböcker, undervisningsmaterial, Boverkets föreskrifter osv. Ändringen av vokabulär kommer att innebära mycket arbete med ombearbetningar i andra publikationer.

8 kap. Vatten- och avloppsinstallationer

Kommentar: I samband med regler kring detta måste det säkerställas att det finns plats för ventilationsinstallationer, detta bör förtydligas. Skrivningarna innebär förtydliganden, till exempel för tappvatten, jämfört med befintliga BBR, vilket är positivt men skrivningarna riskerar att gå emot dricksvattendirektivet som ställer krav på innehåll i material. Detta behöver bevakas och vid behov omhändertas.

AVDELNING III. ÄNDRING AV BYGGNADER

13 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Material

2 § *Om en byggnad som ändras innehåller material som påverkar byggnadernas inomhusmiljö på ett sätt som kan medföra en oacceptabel risk för människors hälsa, ska dessa material tas bort. Om det finns synnerliga skäl får materialen behållas i byggnaden, om andra åtgärder vidtas som minimerar undanröjer risken.*

Kommentar: Paragrafen bör kompletteras för att få motsvarande skrivning som i Kap 3 §2, dvs att påverkan på byggnadernas inomhusmiljö i stort ska beaktas. Ordet "undanröjer" i mening två, bör ersättas med "minimeras" eftersom en risk inte kan vara noll.

Luft

3 § Kommentar: Paragrafen behöver kompletteras med en skrivning om att identifierade högre krav också kräver en åtgärd.

Fuktsäkerhet

6 § Kommentar: Paragrafen behöver kompletteras med en skrivning om att identifierade högre krav också kräver en åtgärd.

Jenny Svärd

Verkställande direktör

Byggmaterialindustriernas medlemmar

Direktanslutna företag

- Byggelit AB
- Celsa Steel Service AB
- Heidenberg Materials Cement Sverige AB
- Combimix AB
- Derbigum Sverige AB
- Eld & Vatten AB
- Kingspan Insulation AB
- Knauf Danogips GmbH
- Moelven Wood AB
- Nordic Waterproofing AB
- RECOMA AB
- Saint-Gobain Sweden, Weber
- Saint-Gobain Sweden, Gyproc

Medlemsorganisationer som anslutit sina medlemsföretag kollektivt

- Golvbranschen
- IKEM -Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
- Scandinavian Copper Development Association, SCDA
- Stålbyggnadsinstitutet
- Swedisol
- Svensk Betong
- Svensk Byggplåt
- Svensk Ventilation
- Svenskt Trä
- Sveriges Bergmaterialindustrier
- Sveff- Sveriges Färg och Limföretagare
- TMF, Trä- och möbelföretagen
- VVS-fabrikanternas råd